

Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja

2020/2243(INI)

8.9.2021

ATZINUMS

Sniegusi Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja

Kultūras un izglītības komitejai

par Eiropas izglītības telpu: kopīga holistiska pieeja izglītībai, prasmēm un kompetencēm
(2020/2243(INI))

Atzinuma sagatavotāja: *Ilana Cicurel*

(*) Iesaistītā komiteja — Reglamenta 57. pants

PA_NonLeg

IEROSINĀJUMI

Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Kultūras un izglītības komiteju rezolūcijas priekšlikumā, ko tā pieņems, iekļaut šādus ierosinājumus:

- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 9., 151., 156., 165. un 166. pantu,
- ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu, jo īpaši tās 14. un 15. pantu,
- ņemot vērā Eiropas sociālo tiesību pīlāru, jo īpaši tā 1., 4., 5. un 11. principu,
- ņemot vērā Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) 1974. gada Konvenciju par apmaksātu mācību atvaļinājumu,
- ņemot vērā stratēģiju "Eiropa 2020" gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei,
- ņemot vērā ANO Konvenciju par bērna tiesībām,
- ņemot vērā ANO ilgtspējīgas attīstības 4. mērķi,
- ņemot vērā ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām (*UNCRPD*),
- ņemot vērā finansēšanas programmu "Apvārsnis Eiropa" 2021.–2027. gadam,
- ņemot vērā ES dzimumu līdztiesības stratēģiju 2020.–2025. gadam,
- ņemot vērā Komisijas 2020. gada 30. septembra paziņojumu par Eiropas Izglītības telpas izveidi līdz 2025. gadam (COM(2020)0625) un tam pievienoto Komisijas dienestu darba dokumentu (SWD(2020)0212),
- ņemot vērā Komisijas 2020. gada 1. jūlija paziņojumu "Eiropas Prasmju programma ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai" (COM(2020)0274) un tam pievienotos Komisijas dienestu darba dokumentus (SWD(2020)0121 un SWD(2020)0122),
- ņemot vērā pagaidu atveseļošanas instrumentu *Next Generation EU*,
- ņemot vērā Padomes 2018. gada 22. maija ieteikumu par pamatkompetencēm mūžizglītībā¹,
- ņemot vērā Komisijas 2020. gada 30. septembra paziņojumu "Digitālās izglītības rīcības plāns 2021.–2027. gadam. Izglītības un apmācības pārveide digitālajam laikmetam" (COM(2020)0624) un tam pievienoto Komisijas dienestu darba dokumentu (SWD(2020)0209),
- ņemot vērā Padomes 2020. gada 24. novembra Ieteikumu par profesionālo izglītību un

¹ OV C 189, 4.6.2018., 1. lpp.

- apmācību (PIA) ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai²,
- ņemot vērā Komisijas 2020. gada 10. marta paziņojumu "Jauna Eiropas industriālā stratēģija" (COM(2020)0102),
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 18. aprīļa Lēmumu (ES) 2018/646 par kopēju sistēmu labāku pakalpojumu sniegšanai attiecībā uz prasmēm un kvalifikācijām (*Europass*) un ar ko atceļ Lēmumu Nr. 2241/2004/EK³,
 - ņemot vērā *Eurofound* pētījumu par digitalizācijas ietekmi uz prasmju izmantošanu un prasmju veidošanu,
 - ņemot vērā Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centra (*Cedefop*) pētījuma "Iespēju došana pieaugušajiem, izmantojot prasmju pilnveidi un pārkvalifikāciju" 1. un 2. sējumu (2020. gada 17. februāris un 2020. gada 20. jūlijs),
 - ņemot vērā *Cedefop* 2018. gada 18. decembra ziņojumu "Prognozes prasmju jomā: tendences un problēmas laikposmā līdz 2030. gadam",
- A. tā kā ikvienam neatkarīgi no vecuma grupas un sociālekonomiskā statusa ir tiesības uz kvalitatīvu, iekļaujošu, pieejamu un cenas ziņā pieejamu izglītību, apmācību, prasmju pilnveidi, pārkvalifikāciju un mūžizglītību vidē bez šķēršļiem, kā noteikts tiesību aktos, tostarp Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, lai iegūtu un uzturētu prasmes un kompetences; tā kā tas cilvēkiem ļauj sasniegt savus personīgos un profesionālos mērķus, pilnvērtīgi piedaloties sabiedrības dzīvē un veiksmīgi iekļūstot darba tirgū; uzsver ģimeņu nozīmīgo lomu izglītībā;
- B. tā kā pirms pandēmijas mācību kavēšana to jauniešu vidū, kuri pamet mācības, un to jauniešu vidū, kuri mācībās atpauz vai kuriem ir grūtības tās pabeigt laikā, skāra vienu no pieciem jauniešiem, radot bažas par ES izglītības sistēmu, jo mācību kavēšana samazina iespējas atrast labu darbu un daudzos gadījumos var novest pie nabadzības, sociālās marginalizācijas un atstumtības;
- C. tā kā Eiropas izglītības telpa (EIT) ir sociāli taisnīgas sabiedrības, ekonomikas un labklājības virzītājspēks un ir veicinājusi kopējās Eiropas vērtības; tā kā kvalificētam mobilam darbaspēkam ir liela nozīme globāli ilgtspējīgā ekonomikā, kas nodrošina stabilas un kvalitatīvas darbvietas un uzlabo sabiedrības labklājību; tā kā izglītība, apmācība un mūžizglītība ir ne tikai katra cilvēka individuālā atbildība, bet arī sabiedrības atbildība; tā kā personas ar nepietiekamām prasmēm un kvalifikāciju, personas ar invaliditāti un personas no nelabvēlīgas vides ir pakļautas lielākam bezdarba, nabadzības un sociālās atstumtības riskam; tā kā pastiprināta sadarbība starp universitātēm un citām izglītības iestādēm, kā arī kvalifikāciju un mācību un apmācību posmu, tostarp ikdienējās mācīšanās un brīvprātīgā darba, atzīšana ir būtisks priekšnoteikums izglītojamo, pedagogu, brīvprātīgo un darbaspēka pārvietošanās brīvībai ES;
- D. tā kā duālās PIA rezultāti dalībvalstīs ir bijuši nevienmērīgi un daudzu ES dalībvalstu

² OV C 417, 2.12.2020., 1. lpp.

³ OV L 112, 2.5.2018., 42. lpp.

sistēmām trūkst institucionālo spēju, lai nodrošinātu apmācību šāda veida prasmēs⁴;

- E. tā kā ieguldījumiem mūžizglītībā, apmācībā un efektīvā prasmju, tostarp vispārīgo prasmju, izmantošanā ir būtiska nozīme ES izaugsmes, inovācijas, sociālās kohēzijas un ekonomiskās un sociālās labklājības nodrošināšanā, jo īpaši ņemot vērā zaļo un digitālo pārkārtošanos, demogrāfiskās pārmaiņas, globalizāciju un Covid-19 pandēmiju, kas maina darba raksturu, darba saturu un nepieciešamās prasmes un kvalifikācijas; tā kā ir svarīgi izstrādāt īpašus mērķus un kritērijus, kā arī sistēmu to īstenošanas uzraudzībai, lai līdz 2025. gadam izveidotu EIT; tā kā apmācību un izglītības primārajam mērķim vajadzētu būt izglītojamo attīstībai un katras personas izaugsmes novērtēšanai, īpašu uzmanību pievēršot visām indivīda iezīmēm un kā izglītības mērķus nosakot ne tikai nodarbināmību;
- F. tā kā ir svarīgi pievērst uzmanību ne tikai būtiskām pamatprasmēm, bet arī daudzvalodībai, digitālajām prasmēm un tādām transversālām prasmēm kā kritiskā un inovatīvā domāšana, uzņēmējdarbība, radošums, starpkultūru kompetences, komandas darbs un medijpratība; tā kā visas neformālās un ikdienējās prasmes ir būtiskas aktīvai līdzdalībai un iekļautībai darba tirgū un sabiedrībā kopumā; tā kā prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas programmās liels uzsvars būtu jāliek ne tikai uz zinātnes, tehnoloģijas, inženierzinātņu un matemātikas (*STEM*) priekšmetiem, bet arī humanitārajām un sociālajām zinātnēm, jo arī tās var veicināt zaļās un digitālās pārkārtošanās sociālo dimensiju un palīdzēt sasniegt uz cilvēku vērstu pieeju digitālajām un zinātniskajām jomām;
- G. tā kā Eiropas sociālo tiesību pīlāra rīcības plānā ir izvirzīts mērķis, ka vismaz 60 % no visiem pieaugušajiem katru gadu jāpiedalās apmācībās; tā kā 2020. gadā tikai 49,1 % skolotāju ES ieguva formālu vai profesionālu izglītību informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomā⁵; tā kā pēdējā desmitgadē dalība pieaugušo izglītībā dalībvalstīs ir attīstījies lēni un ļoti nevienmērīgi un tā kā 2020. gada mērķis nav sasniegts⁶; tā kā Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO) Starptautiskā pieaugušo kompetenču novērtēšanas programma uzrāda nemainīgi lielu pieaugušo un pusaudžu īpatsvaru ar nepietiekamām pamatprasmēm⁷; tā kā Komisija ir izvirzījusi mērķi, ka līdz 2025. gadam vismaz četriem no pieciem PIA absolventiem jābūt nodarbinātiem un trim no pieciem PIA absolventiem jāsaņem apmācība darbavietā⁸;
- H. tā kā Covid-19 pandēmija ir parādījusi, ka digitālās izglītības pieejamība izglītojamajiem, jo īpaši izglītojamajiem no nelabvēlīgākā situācijā esošām grupām, ir ļoti atšķirīga un ka vienai piektdaļai bērnu ES nav pieejami divi no pieciem svarīgiem tiešsaistes mācību resursiem⁹; tā kā pandēmija visdrīzāk ir būtiski ietekmējusi darba

⁴ Šćepanović, V., Martín Ariles, A., "Dual training in Europe: a policy fad or a policy turn?", "Transfer: European Review of Labour and Research", 26. sējums, Nr. 1, 2020, 15.–26. lpp., <https://doi.org/10.1177/1024258919898317>.

⁵ Eiropas Komisija, Izglītības un apmācības pārskats 2020, skatīts 2021. gada 8. septembrī: <https://op.europa.eu/webpub/eac/education-and-training-monitor-2020/lv/>.

⁶ Izglītības un apmācības pārskats 2020.

⁷ Padomes 2018. gada 22. maija Ieteikums par pamatkompetencēm mūžizglītībā.

⁸ Komisijas dienestu 2020. gada 17. septembra darba dokuments "Vadlīnijas dalībvalstīm: atveseļošanas un noturības plāni" (SWD(2020)0205).

⁹ Eiropas Komisijas 2020. gada aprīļa taisnīguma politikas kopsavilkums "Educational inequalities in Europe and physical school closures during Covid-19".

tirgu, atklājusi lielo plaisu starp cilvēku digitālajām prasmēm un darba tirgus prasībām¹⁰ un saasinājusi pastāvošās atšķirības un nevienlīdzību attiecībā uz piekļuvi izglītībai un prasmēm; tā kā šīs parādības būtiski ietekmē iedzīvotāju nodarbinātības izredzes, ienākumus un iekļaušanos sabiedrībā; tā kā cilvēki, kas pandēmijas laikā ienāca darba tirgū — galvenokārt jaunieši — ir saskārušies ar grūtībām atrast pirmo darbvietu¹¹; tā kā izglītība, apmācība, prasmju pilnveide un pārkvalifikācija ir būtiska, lai izmantotu iespējas un risinātu Covid-19 krīzes radītās problēmas; tā kā pandēmija ir iespēja izstrādāt starpnozaru politiku, kuras mērķis ir izveidot noturīgākas un iekļaujošākas izglītības sistēmas, kas labāk sagatavo izglītojamos un darbaspēku darba tirgum un daudzajiem mūsdienu globālajiem izaicinājumiem;

- I. tā kā 2018. gadā dalībvalstis izglītībā ieguldīja vidēji 4,6 % no kopējā IKP¹²;
 - J. tā kā programmas *Next Generation EU* galvenajiem labuma guvējiem, kā liecina tās nosaukums, vajadzētu būt jauniešiem, kuriem būtu jāpiedāvā pēc iespējas plašākas izglītības, apmācības un nodarbinātības iespējas saskaņā ar ilgtermiņa redzējumu par ES atveseļošanu, kura pamatā ir jauno paaudžu iesaiste un aktīvs ieguldījums;
 - K. tā kā Covid-19 pandēmijas un noslēdzes pasākumi ir ierobežojuši telpu, kurās bērni var mijiedarboties un attīstīt savas sociālās prasmes skolu, vienaudžu un paplašinātās ģimenes vidē,
1. atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu par EIT izveidi līdz 2025. gadam, kas ietver sešas dimensijas — kvalitāti, iekļaušanu un dzimumu līdztiesību, zaļo un digitālo pārkārtošanos, skolotājus un pasniedzējus, augstāko izglītību, un ģeopolitisko dimensiju —, un mērķu kopumu nolūkā uzlabot rezultātus un nodrošināt noturīgas un uz nākotni vērstas izglītības sistēmas; aicina dalībvalstis noteikt prioritātes, lai līdz 2025. gadam izveidotu funkcionējošu un efektīvu EIT; atgādina, ka galvenās jomas, kurās ES var atbalstīt un papildināt dalībvalstu centienus, ir skaidri jānosaka un jāpapildina ar mērķiem, kas izstrādāti sadarbībā ar dalībvalstīm, izglītības iestādēm un citām attiecīgajām ieinteresētajām personām, saskaņā ar LESD 165. pantu un subsidiaritātes principu; uzstāj, ka izglītība un apmācība ir jāuzskata par kopēju ieguldījumu ne tikai ES atveseļošanā, noturībā un konkurētspējā, bet arī tās sociālās kohēzijas nodrošināšanā un personīgās attīstības veicināšanā visas dzīves garumā; atgādina, ka EIT izveide līdz 2025. gadam ir veids, kā pilnībā izmantot izglītības un kultūras potenciālu veicināt ekonomisko izaugsmi un darbvietu radīšanu, kā arī uzlabot sociālo kohēziju;
 2. norāda, ka Covid-19 krīzes laikā kļuva skaidrs, cik svarīga ir ļoti augsta interneta jauda un savienojamība, kas ir pieejama ikvienam, jo īpaši izglītības nozarē; uzsver, ka visas savienojamības un aprīkojuma problēmas būtu jānovērš pēc iespējas ātrāk, īpašu uzmanību pievēršot neaizsargātām grupām; pieņem zināšanai Komisijas un dalībvalstu centienus nodrošināt pedagoģisko nepārtrauktību Covid-19 krīzes laikā; uzsver, ka mācību procesā izglītības digitalizācijai ir tikai papildinoša nozīme, neaizmirstot, ka

¹⁰ Eurostat, "Do young people in the EU have digital skills?", skatīts 2021. gada 8. septembrī:

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/EDN-20200715-1>.

¹¹ Eurostat, *Society and Work*, skatīts 2021. gada 8. septembrī: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/covid-19/society-work>.

¹² Izglītības un apmācības pārskats 2020.

klātienes mācībām arī turpmāk jābūt prioritātei, jo tādējādi tiek apgūtas vērtīgas sociālās prasmes; uzsver, ka pēc Covid-19 pandēmijas attālinātas mācības varētu kļūt par daļu no mūsdienīgas jauktas mācību pieejas; šajā sakarā atgādina, ka ir jāiegulda līdzekļi inovatīvos mācīšanās paņēmienos, ko nodrošina digitālā attīstība; pauž nožēlu, ka Covid-19 krīze ir pastiprinājusies un, visticamāk, tās dēļ ES turpinās pieaugt jauniešu bezdarbs;

3. uzsver, ka ir vajadzīga cieša sadarbība, strukturēts dialogs un paraugprakses apmaiņa par kopīgām problēmām un iespējām starp visām attiecīgajām ieinteresētajām personām, kas vietējā, reģionālā, valsts un ES līmenī ir iesaistītas izglītības, apmācības, prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas jomās; aicina izveidot efektīvu un stabilu pārvaldības sistēmu EIT īstenošanai, pamatojoties uz ES stratēģisko sistēmu Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā (*ET 2020*); uzsver — lai sekmīgi pārietu uz EIT, ir nepieciešama sadarbība starp skolotājiem, pasniedzējiem, izglītojamajiem, vecākiem un citām attiecīgajām apvienībām un organizācijām, akadēmiskajām aprindām, pilsoniskās sabiedrības organizācijām un sociālajiem partneriem; uzsver, ka jāpastiprina sadarbība un pētniecība izglītības jomā ar mērķi veicināt sociālo kohēziju, ekonomisko izaugsmi un inovāciju;
4. aicina Komisiju novērtēt EIT ietekmi, pamatojoties arī uz kvalitatīviem, ne tikai kvantitatīviem rādītājiem;
5. uzsver, ka ir svarīgi līdz 2025. gadam samazināt to piecpadsmitgadnieku īpatsvaru, kuriem ir zemi sasniegumi lasīšanā, matemātikā un zinātnē, jo tas ir galvenais mērķis, kas nav sasniegts ar *ET 2020*, bet tas joprojām ir būtisks, lai attiecīgie jaunieši varētu turpināt iegūt profesionālo kvalifikāciju un prasmes;
6. uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt uz izglītojamo vērstu, integrētu, iekļaujošu, pieejamu, cenas ziņā pieejamu un kvalitatīvu izglītību un veicināt mūžizglītību, tostarp PIA, un neformālās un ikdienējās kompetences, kā arī visā ES nodrošināt elastīgas mācīšanās iespējas visu vecumu izglītojamajiem, lai radītu vienlīdzīgas iespējas darba tirgū; atgādina, ka iekļaujošai izglītībai ir jābūt pieejamai visiem bez diskriminācijas dzimuma, rases, etniskās vai sociālās izcelsmes, valodas, reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ; šajā sakarā atgādina, ka jānodrošina vienlīdzīga piekļuve darbinieku apmācībai; atzinīgi vērtē paraugprakses apmaiņu un ES pieejas izstrādi attiecībā uz mikroapliecinājumiem un individuālajiem mācību kontiem, lai ikvienam nodrošinātu prasmju pilnveidi, pārkvalifikāciju un kvalifikāciju;
7. uzskata, ka pašreizējo izglītības un apmācības programmu paplašināšana saskaņā ar programmu *Erasmus+*, kas veicina mācību mobilitāti visā Eiropā un ārpus tās, ir ļoti svarīga, lai EIT ideja kļūtu par realitāti; atzinīgi vērtē programmas *Erasmus+ 2021.–2027. gadam* uzsākšanu, tās palielināto budžetu un jaunus pasākumus, kuru mērķis ir padarīt piekļuvi programmai taisnīgāku un iekļaujošāku, mazināt nevienlīdzību, veicināt profesionālo apmācību un mazināt teritoriālās atšķirības, vienkāršojot administratīvās procedūras; aicina Komisiju atbalstīt visas dalībvalstis, lai programmas *Erasmus+* mērķus varētu īstenot bez liekiem administratīviem šķēršļiem; aicina Komisiju un dalībvalstis veicināt un atvieglot visu vecumu skolotāju un izglītojamo mobilitāti; atzinīgi vērtē jauno profesionālās mobilitātes pasākumu *Erasmus Pro*, kas izglītojamajiem un praktikantiem dod iespēju 3–12 mēnešus pavadīt ārzemēs, lai

attīstītu savas profesionālās un valodu prasmes;

8. uzstāj, ka, balstoties uz Padomes ieteikumu par profesionālo izglītību un apmācību, profesionālā izglītība un apmācība ir jānovērtē un pilnībā jāatzīst kā ceļš uz izcilību; uzstāj, ka profesionālajai izglītībai un apmācībai jābūt pilnībā integrētai EIT un atzītai darba tirgū; aicina dalībvalstis un ieinteresētās personas nodrošināt, lai visiem PIA absolventiem būtu piekļuve darba tirgum un ilgtermiņa profesionālās iespējas; uzsver, ka jānodrošina efektīvs sociālais dialogs par PIA un pieaugušo izglītību, lai visos līmeņos konsolidētu efektīvu nozares pārvaldību; uzsver, ka dažām dalībvalstīm jārisina PIA un duālās izglītības sistēmu pievilcības un prestiža trūkuma problēma; uzskata, ka uz nākotni vērstās nozarēs, prasmēs un kompetencēs liela nozīme ir izglītībai un apmācībai, tostarp PIA un tehniskajai un profesionālajai izglītībai un apmācībai (TPIA); uzsver, ka ir svarīgi uzlabot un veicināt TPIA; šajā sakarā atzinīgi vērtē profesionālās izcilības centru iniciatīvu un ES pieejas izstrādi attiecībā uz mikroapliecinājumiem, modularizāciju un individuāliem mācību kontiem; mudina Komisiju un dalībvalstis sadarbībā ar privāto sektoru panākt ilgāku mobilitātes periodu profesionālās izglītības un apmācības jomā, nodrošinot patiesus ES mācekļības statusus; mudina Komisiju kopā ar dalībvalstīm izstrādāt rīcības plānu, lai likvidētu atlikušos šķēršļus ES mobilitātei, piemēram, pārvarētu administratīvo slogu un veicinātu valodu apguvi; šajā sakarā atgādina privātā sektora atbildību attiecībā uz ieguldījumiem PIA un personalizētā mūžizglītībā; aicina veicināt publiskā un privātā sektora partnerību PIA un formālās un ikdienējās apmācības jomā un ES darbaspēka prasmju pilnveidi un pārkvalifikāciju, kā arī stiprināt izglītības sistēmu efektivitāti un pielāgoties darba tirgus vajadzībām, neapdraudot izglītības iestāžu neatkarību; mudina dalībvalstis veicināt PIA absolventu nodarbināmību privātajā sektorā, īstenojot izglītības un apmācības veicināšanas pasākumus; aicina nodrošināt, lai EIT, Prasmju programma Eiropai, Padomes ieteikums par PIA un savstarpēji saistītas politikas iniciatīvas cita citu papildinātu un nostiprinātu;
9. aicina Komisiju un dalībvalstis atbalstīt Prasmju pilnveides paktu, kam nepieciešama dalībvalstu, uzņēmumu, sociālo partneru un citu ieinteresēto personu kopēja rīcība; atkārtoti uzsver, ka EIT mērķu sasniegšanai ir nepieciešams pienācīgs finansējums un ieguldījumi; šajā sakarā aicina Komisiju nodrošināt finansējumu, izmantojot *Next Generation EU*, un mudina dalībvalstis savos valsts atveseļošanas un noturības plānos pārkvalifikācijai un prasmju pilnveidei izglītības, apmācības un pētniecības jomā atvēlēt pietiekamus resursus saskaņā ar septīto pamatiniciatīvu; mudina dalībvalstis ievērojami palielināt publiskos izdevumus izglītībai; aicina Komisiju mudināt dalībvalstis izstrādāt ilgtermiņa stratēģiskos plānus, kas ietvertu redzējumu par izglītības sistēmu, kura ir noturīga pret nākotnes problēmām un iespējamām krīzēm un arī elastīga attiecībā uz straujajām tehnoloģiskajām pārmaiņām digitālajā laikmetā;
10. aicina Komisiju mudināt dalībvalstis rūpīgi izvērtēt savas mācību programmas, lai tās būtu mūsdienīgas, piemērojamas nākotnē un spējīgas sagatavot izglītojamos tā, lai viņu prasmes atbilstu darba tirgus prasībām, atspoguļojot sabiedrības daudzveidību un vienlaikus nodrošinot telpu, kurā izglītojamie, galvenokārt tie, kuriem ir invaliditāte vai īpašas vajadzības, vai tie, kuri nāk no nelabvēlīgas vides, var veidot mācību procesus atbilstoši savām individuālajām vajadzībām;
11. norāda, ka jaunās iniciatīvas, kas tiks ieviestas saistībā ar paziņojumu par EIT izveidi līdz 2025. gadam, būtu jābalsta uz jau izstrādātām sistēmām un instrumentiem,

piemēram, Eiropas kredītpunktu pārneses un uzkrāšanas sistēmu, Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūru, standartiem un pamatnostādņēm attiecībā uz kvalitātes nodrošināšanu Eiropas augstākās izglītības telpā un Eiropas augstākās izglītības telpas kvalifikāciju ietvarstruktūru;

12. uzsver, ka EIT palīdz iedzīvotājos veicināt apziņu, ka viņi ir daļa no Eiropas zinātības; uzsver, ka zaļās un digitālās pārkārtošanās, demogrāfisko pārmaiņu, globalizācijas un Covid-19 pandēmijas kontekstā liela nozīme ir pamata, vispārīgajām un transversālajām prasmēm, prasmju pilnveidei, pārkvalifikācijai un individualizētai mūžizglītībai, lai nodrošinātu ilgspējīgu izaugsmi, ražīgumu, pielāgošanos darba tirgus pārmaiņām, ieguldījumus un inovāciju, tāpēc tie ir būtiski faktori uzņēmumu, jo īpaši mikrouzņēmumu un mazo un vidējo uzņēmumu, konkurētspējai; šajā sakarā atgādina, ka izglītības politika ir cieši saistīta ar citām ES politikas jomām un ka ir jānodrošina sinerģija arī ar Eiropas sociālo tiesību pīlāru un ar to saistīto rīcības plānu, jauno Eiropas Industriālo stratēģiju, jauno Prasmju programmu Eiropai un Eiropas digitālo stratēģiju;
13. uzsver pieredzi, zināšanas un prasmes, kas iegūtas ikdienējos un neformālos mācību veidos, piemēram, veicot brīvprātīgo darbu vai sniedzot ikdienēju palīdzību vai aprūpi; norāda, ka šo prasmju oficiāla atzišana varētu palīdzēt pavērt plašākas iespējas darba tirgū; uzstāj, ka mentorēšanas prakse izglītības sistēmās, uzņēmumos un sabiedrībā kopumā sniedz īstermiņa un ilgtermiņa ieguvumus; mudina dalībvalstis stimulēt apvienības un uzņēmumus, izmantojot mentorēšanas programmas ar visaptverošu politiku un resursiem; mudina Komisiju veicināt mentorēšanu un sadarboties ar dalībvalstīm nolūkā izstrādāt mentorēšanas sertifikācijas un marķēšanas sistēmu;
14. uzsver, ka ir svarīgi atbalstīt un sagatavot skolotājus un pasniedzējus, lai viņi spētu nodrošināt kvalitatīvu izglītību; uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt, lai skolotāji un pedagogi saņemtu atbilstīgu, elastīgu un kvalitatīvu apmācību, īpašu uzmanību pievēršot digitālajai prasmei un digitālajām prasmēm; atgādina, ka skolotājiem ir jānodrošina pastāvīgas profesionālās izaugsmes iespējas un mobilitātes iespējas un jāpalielina skolotāja profesijas pievilcība; šajā sakarā uzsver, ka liela nozīme ir skolotāju akadēmijām, tostarp PIA jomā, kā arī finansiāla atbalsta sniegšanai mācību kursiem, kas ir paredzēti skolotājiem un pedagogiem; uzsver, ka vairāk skolotāju ir jāpagatavo ļoti pieprasītu mācību priekšmetu, piemēram, *STEM* priekšmetu, pasniegšanai vai izglītojamo ar īpašām vajadzībām mācīšanai; uzsver, ka skolotājiem un vecākiem ir jāsniedz savstarpējs atbalsts, ņemot vērā viņu papildinošās lomas bērnu izglītībā; atgādina, ka apmācībasursos būtu jāņem vērā arī multikulturālā un daudzvalodu vide, kurā strādā skolotāji un pedagogi;
15. pauž gandarījumu par nesenajām izmaiņām Eiropas Pieaugušo izglītības e-platformā un aicina Eiropas Izglītības un kultūras izpildaģentūru izvērtēt, kā vēl vairāk palielināt pieaugušo izglītības kopienas atpazīstamību, turpināt tās attīstību un stiprināt tās ietekmi;
16. aicina dalībvalstis izstrādāt kvalitatīvas duālās izglītības sistēmas un profesionālās izglītības sistēmas, kuru pamatā ir elastīgas mācību programmas, spēcīgs karjeras attīstības atbalsts un saikne ar darba tirgus vajadzībām;

17. aicina izveidot apmaksāta mācību atvaļinājuma politiku saskaņā ar SDO Konvenciju par apmaksātu mācību atvaļinājumu, kas ļauj darbiniekiem darba laikā bez nekādām personīgām izmaksām piedalīties mācību programmās, lai veicinātu mūžizglītību; aicina dalībvalstis nodrošināt bezdarbniekiem piekļuvi apmācībai;
18. uzsver, ka saskaņā ar ESAO publikāciju "Izglītības apskats 2020" cilvēki, kas strādā skolotāja profesijā, vidēji saņem par 11 % mazāku atalgojumu nekā cilvēki, kas strādā citās profesijās, kurās nepieciešams grāds; atgādina, ka ir jāstiprina kolektīvās sarunas, lai nodrošinātu pienācīgas algas un pensijas un taisnīgus darba apstākļus;
19. aicina Komisiju un dalībvalstis veicināt pārredzamu mobilitāti visiem, tostarp personām ar invaliditāti un īpašām vajadzībām un personām no nelabvēlīgas vides, pilnībā īstenojot Profesionālo kvalifikāciju direktīvu¹³ un turpinot attīstīt Eiropas studenta karti, kā arī uzlabot tādu rīku izmantošanu un atpazīstamību kā *EURES* (Eiropas Nodarbinātības dienestu) darbvietu mobilitātes portāls, *Europass* tiešsaistes platforma, kas būs sadarbspējīga ar *EURES* portālā pieejamajām darba piedāvājumu datubāzēm, Eiropas prasmju, kompetenču, kvalifikāciju un profesiju (*ESCO*) klasifikācijas sistēma, *Erasmus+*, īpašu uzmanību pievēršot PIA apguvējiem un personālam, ES prasmju profila noteikšanas rīks, kas paredzēts trešo valstu valstspiederīgajiem, un Eiropas valstu akadēmiskās atzīšanas un mobilitātes informācijas centru tīkli; uzsver, ka ir jāatbalsta profesionālās izcilības centri un jāpalielina to nozīme prasmju attīstībā;
20. šajā sakarā uzsver, ka jāuzlabo to zināšanu, prasmju un neformālo un ikdienējo kompetenču atzīšana, kuras iegūtas kvalifikācijas, brīvprātīgā darba, mācību un apmācību laikā ārvalstīs; uzsver, ka jāuzlabo trešo valstu valstspiederīgo prasmju atzīšana, lai atvieglotu viņu piekļuvi izglītībai un nodarbinātībai ES, vienkāršojot un paātrinot atzīšanas un apstiprināšanas procesus; uzsver, ka īpaša uzmanība būtu jāpievērš visneaizsargātākajām grupām; uzskata, ka apmācības, brīvprātīgā darba programmu, mācīšanās rezultātu, kvalifikāciju un diplomu savstarpēja atzīšana visos izglītības līmeņos un progress neformālās un ikdienējās mācīšanās atzīšanā un apstiprināšanā palīdzēs pārvarēt prasmju trūkumu un neatbilstību un ļaus pieaugušajiem iegūt pilnu kvalifikāciju; aicina mazināt grūtības, kas rodas tāpēc, ka ikgadējie mācīšanās rezultāti netiek automātiski apstiprināti; uzsver, ka papildus Eiropas absolventu gaitu apzināšanas iniciatīvai ir jāuzrauga jaunas tendences un norises prasmju jomā un jāapkopo informācija par tām; mudina dalībvalstis īstenot Padomes 2018. gada ieteikumu par pamatprasmēm mūžizglītībā, lai veicinātu progresu visās astoņās galvenajās jomās, piemēram, nodrošinātu jauniešiem iespēju savas izglītības laikā iegūt vismaz vienu praktisku uzņēmējdarbības pieredzi;
21. atgādina, ka ir vajadzīgi turpmāki publiskā sektora ieguldījumi izglītībā, lai nodrošinātu taisnīgas un ar resursiem labi apgādātas izglītības sistēmas, kuru pamatā ir sabiedrisko pakalpojumu vērtības un demokrātiska pārvaldība; aicina dalībvalstis nodrošināt, lai gaidāmie atveseļošanas plāni būtu vērsti uz šā mērķa sasniegšanu un lai Taisnīgas pārkārtošanās fonds un Eiropas Sociālais fonds Plus vietējā līmenī atbalstītu integrētus plānus, kuru mērķis ir palīdzēt pilnveidot prasmes un pārkvalificēties, jo īpaši visneaizsargātāko grupu pārstāvjiem, tostarp cilvēkiem, kas pakļauti bezdarba riskam, lai nodrošinātu, ka neaizsargātās nozarēs ikviens persona var pārkvalificēties un iegūt

¹³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 7. septembra Direktīva 2005/36/EK par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu, OV L 255, 30.9.2005., 22. lpp.

jaunas prasmes, kas viņiem ļauj turpināt aktīvi darboties darba tirgū un gūt labumu no zaļās un digitālās pārkārtošanās;

22. atzinīgi vērtē digitalizācijas radītās iespējas, kas uzlabo iekļautību darba tirgū; pauž nožēlu par to, ka ES joprojām pastāv digitālā plaisa, un šajā sakarā uzsver, ka ir jānodrošina piekļuve ātrdarbīgam internetam, augstas kvalitātes programmatūrai un digitālajam aprīkojumam, kas ir obligāts priekšnoteikums digitālo prasmju, kā arī *STEM* kompetenču pilnveidei; uzsver, ka ikvienam ir svarīgi apgūt sociālās prasmes, valodu prasmes un transversālas vispārīgās prasmes, piemēram, kritisko domāšanu, radošumu, uzņēmējdarbību, starpkultūru prasmes, komandas darba prasmes un medijpratību; uzsver, ka šajā kontekstā īpaša uzmanība jāpievērš nelabvēlīgā situācijā esošu un neaizsargātu grupu, jo īpaši personu ar invaliditāti, iekļaušanai, tostarp atvieglot individuālās mācīšanās iespējas; atgādina, ka izglītības sistēmām būtu ne tikai jāsniedz zināšanas un prasmes, bet arī jāuzlabo izglītojamo labklājība un fiziskā veselība;
23. uzsver, ka ir jāuzlabo valodu mācīšana un apguve; atgādina, ka valodu apguve ir svarīgs faktors, kas ietekmē personas profesionālo izaugsmi un kas ir būtiska migrantu sekmīgai sociālajai iekļaušanai, kā arī viņu piekļuvei izglītībai un darba tirgum;
24. aicina dalībvalstis nodrošināt pienācīgu atalgojumu praktikantiem un mācekļiem, jo īpaši tiem, kas iesaistīti darba vidē balstītās mācībās; aicina sociālos partnerus šajā sakarā slēgt īpašus koplīgumus;
25. pauž nožēlu par pastāvīgajām dzimumu nodarbinātības un darba samaksas atšķirībām, kā arī no tām izrietošo sieviešu un vīriešu pensiju atšķirību; šajā sakarā uzsver, ka ir jāapkarro dzimumu stereotipi un jāpalielina sieviešu pārstāvība *STEM* priekšmetu un profesiju izglītībā, apmācībā un nodarbinātībā, kā arī citās zināšanu un nodarbinātības jomās; uzsver, ka ir svarīgi radīt pozitīvu un iekļaujošu mācību un darba vidi un cīnīties pret neapzinātiem aizspriedumiem un dzimumu stereotipiem attiecībā uz mācību priekšmetu un karjeras izvēli; atgādina par publiskā un privātā sektora ieinteresēto personu atbildību šajā jomā; norāda, ka turpmākajam EIT regulējumam vajadzētu būt ar krustenisku perspektīvu, lai novērstu jebkāda veida diskrimināciju, tostarp multīplo diskrimināciju;
26. atzinīgi vērtē mērķus, kas izvirzīti ES jaunajā stratēģiskajā satvarā izglītības un mācību jomā, par ko tika pieņemta Padomes 2021. gada 19. februāra rezolūcija¹⁴; atzinīgi vērtē rezolūcijā noteiktās piecas stratēģiskās prioritātes, kas ietver konkrētus priekšlikumus par to, kā mācekļību un mobilitāti mūža garumā padarīt pieejamu visiem;
27. atzinīgi vērtē Padomes prezidentvalsts Portugāles apņemšanos izveidot tiešsaistes platformu, kuras mērķis ir atvieglot datu apmaiņu starp dalībvalstīm attiecībā uz problēmām, kas ir saistītas ar jauniešu bezdarbu pandēmijas dēļ;
28. uzsver, ka EIT ir jāiekļauj sadaļa, kas veltīta bērnu ar īpašām vajadzībām personīgajai attīstībai un sociālajai integrācijai centros, kuros strādā īpaši apmācīti skolotāji un kuri ir atbilstoši aprīkoti, lai sasniegtu vislabākos rezultātus šajā jomā.

¹⁴ Padomes 2021. gada 19. februāra Rezolūcija par stratēģisku satvaru Eiropas sadarbībai izglītības un mācību jomā ceļā uz Eiropas izglītības telpu un turpmāk (2021–2030), OV C 66, 26.2.2021., 1. lpp.

INFORMĀCIJA PAR PIEŅEMŠANU ATZINUMU SNIEDZOŠAJĀ KOMITEJĀ

Pieņemšanas datums	14.7.2021
Galīgais balsojums	+: 48 -: 5 0: 1
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Atidzhe Alieva-Veli, Marc Angel, Dominique Bilde, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtē, Milan Brglez, Sylvie Brunet, Jordi Cañas, David Casa, Leila Chaibi, Margarita de la Pisa Carrión, Klára Dobrev, Jarosław Duda, Estrella Durá Ferrandis, Lucia Āuriš Nicholsonová, Rosa Estaràs Ferragut, Nicolaus Fest, Loucas Foulas, Cindy Franssen, Heléne Fritzon, Helmut Geuking, Elisabetta Gualmini, Alicia Homs Ginel, France Jamet, Agnes Jongerius, Radan Kanev, Stelios Kypouropoulos, Katrin Langensiepen, Miriam Lexmann, Elena Lizzi, Dragoş Pîslaru, Manuel Pizarro, Dennis Radtke, Elżbieta Rafalska, Daniela Rondinelli, Mounir Satouri, Monica Semedo, Vincenzo Sofo, Cristian Terheş, Eugen Tomac, Romana Tomc, Marie-Pierre Vedrenne, Nikolaj Villumsen, Marianne Vind, Maria Walsh, Stefania Zambelli, Tatjana Ždanoka, Tomáš Zdechovský
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Konstantinos Arvanitis, Ilana Cicurel, Eugenia Rodríguez Palop, Ralf Seekatz, Kim Van Sparrentak, Anna Zalewska

ATZINUMU SNIEDZOŠĀS KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA

48	+
ECR	Elżbieta Rafalska, Vincenzo Sofo, Cristian Terheş, Anna Zalewska
NI	Daniela Rondinelli
PPE	David Casa, Jarosław Duda, Rosa Estaràs Ferragut, Loucas Furlas, Cindy Franssen, Helmut Geuking, Radan Kanev, Stelios Kympouropoulos, Miriam Lexmann, Dennis Radtke, Ralf Seekatz, Eugen Tomac, Romana Tomc, Maria Walsh, Tomáš Zdechovský
Renew	Atidzhe Alieva-Veli, Sylvie Brunet, Jordi Cañas, Ilana Cicurel, Dragoş Pîslaru, Monica Semedo, Marie-Pierre Vedrenne, Lucia Ďuriš Nicholsonová
S&D	Marc Angel, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Klára Dobrev, Estrella Durá Ferrandis, Helène Fritzon, Elisabetta Gualmini, Alicia Homs Ginel, Agnes Jongerius, Manuel Pizarro, Marianne Vind
The Left	Konstantinos Arvanitis, Leila Chaibi, Eugenia Rodríguez Palop, Nikolaj Villumsen
Verts/ALE	Katrin Langensiepen, Mounir Satouri, Kim Van Sparrentak, Tatjana Ždanoka

5	-
ID	Dominique Bilde, Nicolaus Fest, France Jamet, Elena Lizzi, Stefania Zambelli

1	0
ECR	Margarita de la Pisa Carrión

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:

+ : par

- : pret

0 : atturas